До

Научното жури, определено със заповед РД-09-27/15.04.2015 г., за публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

СТАНОВИЩЕ

от професор д.ю.н. Цветана Николаева Каменова, член на научното жури, Директор на Института за държавата и правото при БАН

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **“доктор”**
в област на висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление ш.3.6 Право (Международно частно право);

Автор: Мадлен Раденкова Кавръкова

Тема: Проблеми на Международното частно право в областта на международния автомобилен превоз на товари.

Научен ръководител: проф. дюн Цветана Каменова, ИДП, БАН.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Мадлен Кавръкова е зачислена за задочен докторант по научната специалност Международно частно право към Секция по международноправни науки на Института за държавата и правото при Българската академия на науките със заповед № 141/17.10.2006 г. след успешно положен кандидат-докторантски изпит. За научен ръководител на докторантката е определен проф. д-р Николай Натов от Юридическия факултет на Софийски университет „Свети Климент Охридски”. Съгласно решение на Научния съвет на Института за държавата и правото от 15.04.2010 година (Протокол 3) и на основание молба на проф. д-р Николай Натов е издадена заповед № 50 от 16.04.2010 година, с която проф. д-р Николай Натов е освободен като научен ръководител на докторантката. Със заповед № 53 от 16.04.2010 година за научен ръководител е определена проф. д-р Цветана Каменова. В процеса на работа се определи за тема на дисертационния труд „Проблеми на Международното частно право в областта на международния автомобилен превоз на товари”. Със заповед № 185/2010 г. докторантката е отчислена с право на защита, считано от 01.10.2010 г., поради успешно завършил курс на обучение и изтекъл срок на докторантурата.

Представеният от Мадлен Кавръкова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИДП на БАН относно формата и съдържанието и включва следните документи в 6 екз. (1 оригинал и 5 копия), а именно:

1. Творческа автобиография;
2. Нотариално заверено копие на диплома за завършено висше образование и приложение към нея.;
3. Заповеди за зачисляване и отчисляване;
4. Изпитни протоколи за успешно положени изпити по индивидуалния план;
5. Списък и копия на отпечатаните научни трудове;
6. Справка за приносите;
7. Преценка от научния ръководител;
8. Протокол от заседанието на секцията, в която е проведено предварителното обсъждане на дисертационния труд;

9. Дисертационен труд на хартиен носител;
10. Автореферат на хартиен носител и един брой на електронен носител, приложен в оригиналния екземпляр;
11. Резюме на дисертацията на български и английски език;

Докторантката е приложила 4 броя статии в специализирани научни издания във връзка с дисертацията, както следва:

1. „Проблемът за скритото стълкновение на норми на Регламент 44/2001 г. и Конвенция за договора за международен автомобилен превоз на стоки“, статия в сп. „Правна мисъл“, №4/2010 г., с.57-70;

2. „Действия на пророгационната клауза, включена в товарителницата при договори за международен автомобилен превоз на товари“, статия в Сборник научни трудове на Института за държавата и правото, том VI, София, 2011 г., с.51-73;

3. „Определяне на приложимото право към договорите за международен мултимодален превоз“, статия в Сборник научни трудове на Института за държавата и правото, том VII, София, 2012 г., с.416-425;

4. „Пророгация на международната компетентност на съдилищата по граждански и търговски дела съгласно Регламент 44/2001 г. на Съвета“, статия в Сборник „Правната наука – традиции и актуалност“, Университетско издателство „П. Хилендарски“, Пловдив, 2012 г., с.538-545.

Докторантката има и една публикация извън темата на дисертацията.

Мадлен Раденкова Кавръкова има придобита образователно-квалификационна степен „магистър”, специалност „Право” в Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”.

В процеса на подготовката си като докторант адвокат Мадлен Кавръкова премина обучение, съгласно предвиденото в индивидуалния план, като поддържа непрекъснат контакт с научния си ръководител. Същевременно осъществява и самостоятелна работа, проучва наличната литература по Международно частно право, Международно публично право, Право на ЕС, Гражданско право, Облигационно право, Търговско право.

Докторантката участва в целева група за обучение по проект „Насърчаване на потенциала за развитие на юристи-докторанти и млади учени” по ОП „Развитие на човешките ресурси”, Европейски социален фонд.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертацията „Проблемите на Международното частно право в областта на международния автомобилен превоз на товари” е дисертабилна и актуална. Икономическите отношения, в сектора на автомобилния транспорт в Европейския съюз и в България се развиват много динамично, което обуславя и необходимостта от адекватно законодателно развитие в тази посока. Налагането все повече на мултимодалния модел на превоз на товари, разнообразното комбиниране на транспортни средства в рамките на един превоз и пораждат частноправни спорове с международен елемент, които предизвикват юридически интерес. До момента в българската правна литература липсва цялостно изследване на проблематиката. Изследвани са материалноправните проблеми за отговорността на превозвача според CMR в договорите за международен превоз на стоки от проф. д-р Жасмин Попова (Попова, Ж. Отговорност на превозвача според Конвенцията относно договора за международен превоз на стоки по шосе. София: БАН, 1989).

3. Познаване на проблема

Докторантката познава отлично практическите проблеми, свързани с международния автомобилен превоз на стоки. Като адвокат тя работи в тясно сътрудничество със Съюза на превозвачите и с множество български фирми, осъществяващи автомобилен превоз на стоки.

4. Методика на изследването

Използваните методи на изследване са: индукция, дедукция, анализ, синтез, историческият и системният подход и сравнителноправният метод. Избраните методи на изследване позволяват да се постигане поставената цел и да бъде получен адекватен отговор на задачите, поставени в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд се състои от увод, четири глави и заключение. Той е в обем от 197 страници. Към него е приложена библиография, както и Списък на ползваната съдебна практика на Европейските Съдилища и Списък на ползваната съдебна практика на Български съдилища.

В увода се отбелязва, че секторът на автомобилния товарен транспорт в ЕС и в България се развива много динамично. Наред с автомобилния транспорт през последните десетилетия изключително развитие има и мултимодалният транспорт, при който за превоза на стоките се ангажират различни видове транспорт (железопътен, автомобилен, морски, речен, въздушен). Основен пряк източник на Международно частно право в областта на международния автомобилен превоз на товари е Конвенцията за договора за международен автомобилен превоз на стоки (CMR). В глава първа е разгледан обхвата на Конвенцията и съотношението ѝ с правото на Европейския съюз , а именно с Регламент 1215/2012 на Европейския съюз, с Регламент 593 и с други източници на правото на Европейския съюз в областта на автомобилния превоз на товари.

Глава втора е посветена на определянето на компетентен съд при спорове, произтичащи от международен превоз на товари. След като анализира определянето на международната компетентност според нормите на разглежданата конвенция, авторката се спира на проблемите на подсъдността, определяна по избор на страните. Изключително детайлно са разгледани процесуалните проблеми, като авторката демонстрира познаване на западноевропейската правна литература и на основните изследвания по поставените на обсъждане въпроси. Критично са анализирани съдебни решения както на съдилища от различни западноевропейски държави, така и на български съдилища.

В Глава трета от труда авторката е избрала да изследва проблема за квалификацията и да извърши сравнителноправен анализ между договора за превоз и договора за спедиция. Тя се спира на видовете квалификация, като в заключението на тази глава проследява решаването на проблема относно автономната квалификация в съдебната практика.

Последната, четвърта глава е посветена на проблемите на приложимото право, които са основни проблеми при договорите с международен елемент. Разгледани са както преките, така и стълкновителните норми в разглежданата конвенция, която обединява днес 55 държави, отделено е внимание на проблемите на тълкуването, на връзките между разглежданата многостранна конвенция и Регламент 593 на Европейския съюз . Най интересно бе и с най-значителен принос е изследването на проблемите относно приложимото право при мултимодалния превоз – с.177 и сл. Докторантката сочи както проблематиката относно приложимото право при мултимодалния превоз, така и свързаната с този вид превоз съдебна практика, както и правната уредба на мултимодалния превоз в различни държави.

В Заключението към труда се констатира, че географското положение на Р България позволява нейната територия да бъде включена като част от мултимодален превоз на товари не само по шосе, а и с всички други видове превоз – железопътен, въздушен, речен и морски. В този смисъл докторантката пише, че е оправдано да се въведе общо приложима вътрешна норма, която да урежда договора за превоз на товари с различни превозни средства. В случаите когато Регламент 593/08 посочи за приложимо българското право, то за яснота следва да се предложи въвеждането на специална норма за мултимодалния транспорт, подобна на нормата на чл. 452 и сл. от немския Търговски закон (HGB). Тази норма ще разпредели действието на различните норми за различните видове превоз на товари, извършени с различни транспортни средства. Ако мястото на настъпване на щетата по мултимодален

транспортен договор е неизвестно, то следва да се прилагат общите разпоредби за договор за превоз, предвидени в глава двадесет и шеста от ТЗ. Ако мястото е известно, то трябва да се предвиди, че за отговорността на мултимодалния превозвач ще се прилагат разпоредбите, които уреждат отговорността на мултимодалния превозвач за конкретния вид превоз, при който е настъпило вредоносното събитие.

Направено е предложение да се създаде нова разпоредба – чл. 378а от Търговския закон, която да урежда мултимодалните превози.

Изследването в дисертацията на адвокат Мадлен Кавръкова има редица приносни моменти. Наред с посочените по-горе, бих искала да обърна особено внимание на факта, че в дисертацията за първи път е анализирана съдебна практика – не само българската, но и чуждестранна съдебна практика. Броят на бележките под линия е впечатляващ с оглед обема на работата – те са 349. Отлично впечатление прави и предложението де леге ференда, формулирано от докторантката.

Въпреки общата ми положителна оценка, мога да отправя и някои критични бележки към труда. На първо място, недобрата езикова редакция на много места. На второ място, наличието на повторения в отделните глави.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите по темата на дисертационния труд са самостоятелно изготвени от автора и отразяват съществени части на този труд.

7. Автореферат

Представеният автореферат е изготвен съобразно с изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд съдържа научни и приложни резултати и отговаря на Закона за развитието на академичния състав в Република България и съответните правилници по приложение на Закона. Трудът показва, че докторантката Мадлен Кавръкова-притежава задълбочени теоретични познания и професионални умения по научната специалност Международно частно право Като имам пред вид изложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор по право” на Мадлен Раденкова Кавръкова.

18 май 2015 г. **Изготвил становището**: .....

Проф. д.ю.н. Цветана Каменова